

İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Bilim Tarihi Kulübünün 2022-2023 Akademik Yılı Faaliyetleri

Activities of the History of Science Club of Istanbul University Faculty of Letters for the 2022-2023 Academic Year

İlker Can Tokgöz¹ , Dila Saatçiođlu¹ , Armaç Yılmaz¹

¹Istanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Bilim Tarihi Bölümü Lisans Öğrencisi, İstanbul, Türkiye

ORCID: İ.C.T. 000-0002-0799-0065; D.S. 0009-0006-8748-9858; A.Y. 0009-0007-2792-7526

Sorumlu yazar/Corresponding author:

İlker Can Tokgöz, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Bilim Tarihi Bölümü Lisans Öğrencisi, İstanbul, Türkiye

E-posta/E-mail: ilkercantokgoz@gmail.com

Başvuru/Submitted: 25.12.2023 • **Kabul/Accepted:** 08.01.2024

Atıf/Citation: Tokgöz, İlker Can., Saatçiođlu, Dilara & Yılmaz, Armaç. "Activities of the History of Science Club of Istanbul University Faculty of Letters for the 2022-2023 Academic Year". *Osmanlı Bilimi Araştırmaları* 25, 1 (2024): 217-228.
<https://doi.org/10.26650/oba.1409441>

Anahtar Sözcükler: Bilim Tarihi Kulübü, öğrenci faaliyetleri, İstanbul Üniversitesi

Keywords: History of Science Club, student activities, Istanbul University

İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Bilim Tarihi Kulübü, 2018 yılında Bilim Tarihi Bölümü ve öğrencilerinin çabasıyla resmi olarak kurulmuştur. Kulüp, kuruluşundan bugüne bilim tarihinin farklı alanlarına dair çeşitli etkinlikler düzenlemiştir. Bu etkinliklerle bilim tarihine ilgi duyan kişileri bir araya getirmeyi, disiplinlerarası çalışma alanı oluşturabilmeyi ve özgür bir tartışma ortamı yaratmayı hedeflemiştir.

St. Joseph Doğa Bilimleri Merkezi Gezisi

2010 yılında İstanbul Saint-Joseph Lisesinde ziyarete açılan St. Joseph Doğa Bilimleri

Merkezi, Türkiye'nin zengin biyoçeşitliliğini gözler önüne sermektedir. Merkez içerisinde sergilenen parçalar 19. yüzyılın sonlarından itibaren toplanmaya başlanmıştır. Bilim Tarihi Kulübü, 14 Ekim 2022 tarihinde merkeze ziyaret düzenlemiş ve gezi katılımcılarına, Doğa Bilimleri Merkezi ve Sürdürülebilir Kalkınma Koordinatörü Ahmet Birsel'in rehberliğinde sergilenen parçaları görme imkânı sunmuştur. Bilim tarihçileri için önemli bir araştırma kaynağı olan doğa tarihi müzelerinin oluşumu, geliştirilmesi ve sergilenmesine ilişkin soru-cevap şeklinde bilgi edinilmesi bu gezinin bir parçasını oluşturmuştur.

1. Kulüp üyeleri Ahmet Birsel -sağdan dördüncü- ile birlikte

Belgesel Buluşması: Nazi Bilimi (*Sciences nazies - La Rage, le Sol et le Sang*)

Bilim tarihi, ideoloji ve bilim ilişkisinin nasıl şekillendiğini gösteren birçok örnekle doludur. Bunların en can alıcı örneklerinden biri ise Nazi rejiminin bilimi kanlı bir araca dönüştürmesinin hikayesidir. David Korn-Brzoza'nın yönetmenliğini yaptığı *Nazi Bilimi*, bilimin nasıl bir tahakküm aracına dönüşebileceğini ve Nazi rejiminin ideolojik hegemonyasını meşrulaştırmasında bilimin üstlendiği rolleri çarpıcı bir biçimde göstermektedir.

Kulübün, 27 Ekim 2022 günü, İstanbul Üniversitesi Rıdvan Çelikel Arkeoloji Müzesinde düzenlediği belgesel izleme etkinliği ile *Nazi Bilimi* başlıklı belgesel seyredilmiştir. Bu etkinlikte, bilim, toplum ve ideoloji arasındaki ilişki tartışılmış, bilimin özgürleşmesinin olanakları üzerinde durulmuştur.

2. Bilim Tarihi Kulübü üyeleri *Nazi Bilimi* belgeselini seyrediyor

Doç. Dr. Fatih Artvinli ile “Klinik mi Kritik mi: Tıpta Sosyal Bilimler”

Bilim Tarihi Kulübü, 22 Kasım 2022 tarihinde, tıp tarihçisi Doç. Dr. Fatih Artvinli'nin konuşmacı olarak katıldığı “Klinik mi Kritik mi: Tıpta Sosyal Bilimler” başlıklı bir söyleşi düzenlemiştir. Bu söyleşide, sağlığın ve hastalığın toplumsal nedenleri üzerine düşünmek ve tıp ve sosyal bilimlerin kesişim noktalarını görebilmek amaçlanmıştır.

3. Doç. Dr. Fatih Artvinli “Klinik mi Kritik mi: Tıpta Sosyal Bilimler” başlıklı konuşmasını yapıyor

Prof. Dr. Kerem Cankoçak ile “CERN ve Türkiye’de Bilim”

Bilim Tarihi Kulübü, 29 Kasım 2022 tarihinde, 1993’ten beri CERN’de (Avrupa Nükleer Araştırma Merkezi) çeşitli araştırma gruplarında çalışmış olan fizikçi Prof. Dr. Kerem Cankoçak’ın konuşmacı olarak katıldığı bir konferans düzenlemiştir. Bu konferansta, bilim tarihi öğrencilerinin ve konuya meraklı diğer katılımcıların, dünyanın en büyük parçacık fiziği laboratuvarına sahip olan CERN’in tarihçesi, parçacık fiziğinin tarih içerisindeki gelişimi ve Türkiye-CERN ilişkilerinin detayları hakkında bilgi edinmesi hedeflenmiştir.

4. Prof. Dr. Kerem Cankoçak “CERN ve Türkiye’de Bilim” başlıklı konuşmasını yapıyor

Doç. Dr. Çağatay Tarhan ile “Evrim 101: Evrim Ne Söylüyor? Neden Önemlidir?”

Bilim Tarihi Kulübü ve İ.Ü. Evrim Topluluğunun 16 Aralık 2022’de birlikte düzenlediği ve Doç. Dr. Çağatay Tarhan’ın konuşmacı olarak katıldığı konferans, üniversite öğrencilerinin evrim teorisinin temel mekanizmaları hakkında bilgi edinmesini sağlamayı, evrim teorisinin farklı disiplinlerle ilişkisini incelemeyi ve evrim teorisinin üniversitelerde tartışılır kılınmasını amaçlamıştır.

5. Doç. Dr. Çağatay Tarhan “Evrim 101: Evrim Ne Söylüyor? Neden Önemlidir?” başlıklı konuşmasını yapıyor

İstanbul Arkeoloji Müzesi Gezisi

Kulüp, 22 Mart 2023 tarihinde İstanbul Arkeoloji Müzesine gezi düzenlemiştir. Bu gezi esnasında, Bilim Tarihi Bölümü lisans öğrencisi olan Amine Munise Şahin, katılımcılara Osmanlı Devleti'nde arkeolojinin gelişimi, arkaik dönem heykeltıraşı ve Yunan-Roma mimarisi hakkında sunum yapmıştır. Bu gezide, bilim tarihi öğrencilerinin arkeolojik bulguları yakından görmeleri ve arkeoloji tarihi hakkında bilgi edinmeleri amaçlanmıştır.

6. Amine Şahin kulüp üyelerine müzeyi geziyor

Sergi Ziyareti: “Deney ile Eğitmek: İstanbul Saint-Joseph Lisesinde Deneysel Fizik”

“Deney ile Eğitmek: İstanbul Saint-Joseph Lisesinde Deneysel Fizik” sergisi, 19. yüzyılda Fransa’da üretilip İstanbul’a gönderilen ve Saint-Joseph Lisesinde kullanılan deneysel fizik aletlerinin bir bölümünü kapsamaktadır. Serginin oluşumu, sergi küratörü Bilim Tarihi Bölümü emekli öğretim üyesi Prof. Dr. Feza Günergun’un çabaları ve lise yönetiminin katkılarıyla gerçekleşmiştir. Üç oda ve dokuz ayrı bölümden (Yerçekimi-Mekanik, Elektrostatik, Elektrodinamik, Hidrostatik, Optik, Akustik, Astronomi, Gazların Özellikleri ve Isı) oluşan serginin içerisinde 80’e yakın fizik aleti bulunmaktadır. Sergilenen aletler, öğrencilerin fizik yasalarını anlamalarına yardımcı olmak amacıyla derslerde kullanılmıştır. Bilim Tarihi Kulübü, 28 Nisan 2023 tarihinde sergiye ziyaret düzenlemiş ve katılımcıların, serginin küratörü Prof. Dr. Feza Günergun’un sunumuyla, 19. yüzyılda üretilen ve eğitim amaçlı kullanılan fizik aletleri hakkında bilgi edinmelerini amaçlamıştır.

7. Bilim Tarihi Bölümü lisans öğrencileri Prof. Dr. Feza Günergun ve Prof. Dr. Mustafa Aktar ile birlikte

8. Deney ile Eğitmek: İstanbul Saint-Joseph Lisesinde Deneysel Fizik Sergisi Afışı

9. Bilim Tarihi Bölümü lisans öğrencileri Prof. Dr. Feza Günergün ile birlikte sergiyi inceliyor

Bilim Söyleşileri

Bilim Söyleşileri; Bilim Tarihi Kulübü, Amatör Astronomlar Kulübü, İÜ Evrim Topluluğu, İÜ Genetik Kulübü ve İÜ Biyolojik Bilimler Kulübününün 21 Mayıs 2023 tarihinde ortak olarak düzenlediği bir etkinliktir. Etkinliğin amacı, farklı disiplinlerde eğitim gören öğrencilerin doğa bilimlerinin ve sosyal bilimlerin çeşitli konularına ilişkin bilgi edinmelerini sağlamaktır. Bu doğrultuda farklı disiplinler üzerinde çalışan bilim insanları ve araştırmacılar konuşmalarını gerçekleştirmiştir.

Etkinliğe konuşmacı olarak katılan isimler ve konuşma başlıkları şu şekildedir:

Avcılar Evrim Atölyesi Koordinatörü **Kaan Biçici** – “Bilim ve Toplum Arasındaki Fay Kırıkları”

İstanbul Üniversitesi Astronomi Bölümü öğretim üyesi **Dr. Taşkın Çay** – “Herkes Nerede?”

Bilim ve Gelecek Dergisi Genel Yayın Yönetmeni Ender Helvacıoğlu – “Türkiye’de

Bilim Yayıncılığı ve Sorunları”

Acıbadem Üniversitesi öğretim üyesi **Doç. Dr. Günseli Bayram** – *Bilimin Unutulan Kadınları: Rosalind Franklin*

İstanbul Üniversitesi Bilim Tarihi Bölümü **Kaan Üçsu** – “Çağdaş Bilim Tarihçiliğinin Meseleleri: Türkiye’den Bir Bakış”

İstanbul Üniversitesi Moleküler Biyoloji ve Genetik Bölümü öğretim üyesi **Doç. Dr. Çağatay Tarhan** – “Genlerimizden mi İbaretiz?”

10. Söyleşi komitesi üyelerinden bazıları konuşmacılara teşekkür belgelerini veriyor. Sol baştan sırayla; Taşkın Çay, Kaan Üçsu, Çağatay Tarhan, Kaan Biçici, Günseli Bayram ve Ender Helvacıoğlu

BİLİM SÖYLEŞİLERİ

21 MAYIS PAZAR
FEN FAKÜLTESİ
FEZA GÜRSEY AMFİSİ
10.00 - 17.00

BİLİM SÖYLEŞİLERİ
etkinlik programı

10.00-10.30	Açılış Konuşması
10.30-11.20	Bilim ve Toplum Arasındaki Fay Kırıkları Kaan Biçici
11.30-12.20	Herkes Nerede? Taşkın Çay
12.20-13.20	Öğle Arası
13.20-14.10	Türkiye'de Bilim Yayıncılığı ve Sorunları Ender Helvacıoğlu
14.20-15.10	Bilimin Unutulan Kadınları: Rosalind Franklin Günşel Bayram
15.20-16.10	Çağdaş Bilim Tarihiçliğinin Meseleleri: Türkiye'den Bir Bakış Kaan Uçsu
16.20-17.10	Genlerimizden mi İbaretiz? Çağatay Tarhan

AAK TÜGÜN

11. Bilim Söyleşileri tanıtım poster ve program akışı

Çekmece Nükleer Araştırma Merkezi (ÇNAEM) Gezisi

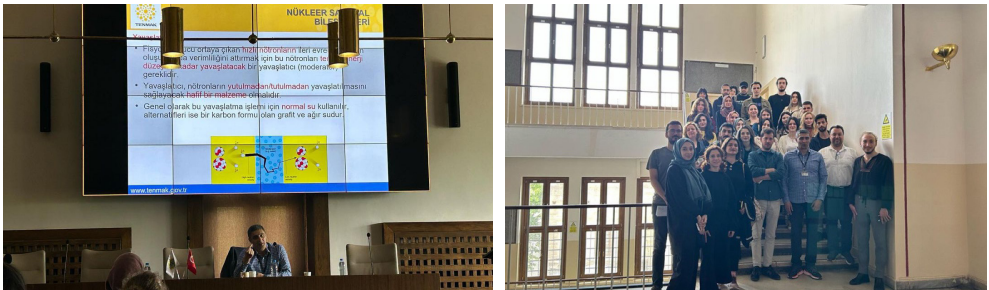
ÇNAEM, 1962 yılında nükleer alanda araştırma, geliştirme, uygulama ve eğitim vermek amacıyla, Atom Enerjisi Komisyonu Genel Sekreterliğine bağlı olarak Küçükçekmece Gölü yakınlarında kurulmuş olup, içerisinde Türkiye'nin ilk nükleer araştırma reaktörünü barındırmaktadır. Ayrıca bünyesinde 15 farklı nükleer araştırma laboratuvarı da bulunan ÇNAEM, bu bakımlardan Türkiye'nin bilim tarihi açısından önemli bir yere sahiptir. 23 Mayıs 2023 tarihinde Bilim Tarihi Kulübü, Bilim Tarihi Bölümü öğretim üyesi Dr. Öğr. Üyesi Kaan Ata'nın çabası ve desteği neticesinde Çekmece Nükleer Araştırma Merkezine gezi düzenlemiştir. Bu gezi sonucunda bilim tarihi bölümü öğrencileri, merkezde çalışan bilim insanları ve mühendislerin rehberliğinde çeşitli laboratuvarları gezme imkânı buldular. Bununla birlikte katılımcılara, ÇNAEM yetkilileri tarafından, Türkiye Atom Enerjisi Kurumunun yayınladığı *Çernobil Serisi* üst başlıklı kitap dizisi hediye edilmiştir.

12. Bir grup Bilim Tarihi Bölümü lisans öğrencisi, Prof. Dr. Feza Günergun ve Dr. Öğr. Üyesi Kaan Ata TR-2 reaktörü gezisinin ardından reaktör binasında çalışan mühendislerle birlikte

Mehmet Yılmaz Peker ile “Nükleer Araştırma Teknolojileri” Konferansı

Kulübün ÇNAEM’e düzenlediği geziden iki gün sonra, 25 Mayıs 2023 tarihinde, Tenmak Nükende nükleer enerji mühendisi olarak çalışan Mehmet Yılmaz Peker, Dr. Öğr. Üyesi Kaan Ata’nın daveti üzerine İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Kurul Odasında “Nükleer Reaktör Teknolojileri” başlıklı bir sunum yapmıştır. Bu konuşmayı dinlemek için kulüp üyeleri ve bölüm öğrencileri konferansa katılım göstermiştir.

13. Mehmet Yılmaz Peker konuşmasını yapıyor. Kulüp üyeleri ve Bilim Tarihi Bölümünden bir grup M. Y. Peker ile birlikte

Mar Rivera Colomer ile “Feminist Perspective in History of Science”

Kulüp, 25 Mayıs 2023 tarihinde, Bilim Tarihi Bölümü Erasmus öğrencisi Mar Rivera Colomer’in konuşmacı olduğu “Feminist Perspective in History of Science” başlıklı konferansı düzenlemiştir. Konferans, başlığında da belirtildiği gibi, bilim tarihine feminist yaklaşımı ve yöntemlerini konu edinmiştir.

14. Mar Rivera Colomer konuşmasını yapıyor. Bilim Tarihi Bölümünden bir grup M. Rivera Colomer ile birlikte

Film Seyretme Buluşması: “Oppenheimer İzliyoruz”

Christopher Nolan’ın yönetmenliğini yaptığı *Oppenheimer* filmi, bilim tarihi açısından önemli bir dönem olan İkinci Dünya Savaşı dönemini ve atom bombasının icadını konu edinmektedir. Kulüp, filmin vizyona girmesinin ardından, 24 Temmuz 2023 tarihinde, film seyretme etkinliği düzenlemiştir. Kulüp üyeleri ile birlikte filmi izlemeye gitmiş ve sonrasında da film hakkında tartışma yürütmüşlerdir.

15. Kulüp üyeleri *Oppenheimer*’i izlemek üzere sinemada

Okuma Atölyesi

Kulüp, 2022-2023 akademik yılı başında düzenlediği üye toplantısı sonucunda, planlı biçimde ilerleyecek bir okuma atölyesi oluşturmaya karar almıştır. Bunun neticesinde, okuma atölyesi oluşturulmuş ve yürütülmüştür. Okuma atölyesinin kapsamını oluşturan metinler, bilim tarihine yönelik farklı perspektifleri ve bilim tarihinin çeşitli disiplinlerle ilişkilenebilecek biçimlerini ele almıştır.

16. Kulüp üyeleri okuma atölyesinin ilk buluşmasında. Sağ baştan sırayla; Ayşe Ela Gürses, Efe Naci Erten, Rabia Şark, Zehra Özden, İlker Can Tokgöz, İsra Nebi Azar, Ergiz Gizer ve Armanç Yılmaz

Teşekkür

2022-2023 akademik yılı boyunca, kulübün var olmasını sağlamak için bir biçimde emek vermiş olan tüm arkadaşlarımıza, düzenlediğimiz etkinliklere katılan katılımcılara, konuşmacılara ve son olarak kulübe yönelik desteklerini esirgemeyen Bilim Tarihi Bölümünün mensuplarına teşekkürü borç biliriz.

Kaynaklar

Aktar, Mustafa. “Sergi – Deney ile Eğitmek: İstanbul Saint-Joseph Lisesinde Deneysel Fizik (5 Nisan – 28 Mayıs 2023).” *Osmanlı Bilimi Araştırmaları* 24, 2 (2023): 955-965. <https://doi.org/10.26650/oba.1290561>

DBM, Saint-Joseph Lisesi. “Doğa Bilimleri Merkezi”. Erişim 23 Aralık 2023.

<https://sj.k12.tr/dbm/>

TENMAK, “Tenmak-Nüken Hakkımızda”. Erişim 23 Aralık 2023.

<https://nuken.tenmak.gov.tr/>